

هیب اکل النور

متن و ترجمہ

شیخ اشراق شهاب الدین سہروردی

بہ کوشش

سلمان مفید

انتشارات مولیٰ

سرشناسه: سهروردی، یحیی بن حبش، ۹۵۴۹ - ۵۸۷ق.

Suhrawardi, Yahya ibn Habash

عنوان و نام پدیدآور: هیاکل النور متن و ترجمه/ شیخ اشراق شهاب‌الدین سهروردی؛

به کوشش سلمان مفید.

مشخصات نشر: تهران: مولی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۷۲ص.

شابک: 978-600-339-114-7

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: فلسفه اسلامی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴

موضوع: Islamic philosophy -- Early works to 20th century

شناسه افزوده: مفید، سلمان، ۱۳۶۹ - ، گردآورنده

رده بندی کنگره: BBR۷۴۱

رده بندی دیویی: ۱۸۹/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۴۷۲۸۲

انتشارات مولی

تهران: خیابان انقلاب-چهارراه ابوریحان-شماره ۱۱۵۸، تلفن: ۹۲۲۰۶۶۱-نمابر: ۶۶۴۰۰۰۷۹

وبسایت: www.molapub.ir • اینستاگرام: molapub • تلگرام: molapub • ایمیل: molapub@yahoo.com

هیاکل النور، متن و ترجمه

شیخ اشراق شهاب‌الدین سهروردی • به کوشش: سلمان مفید

چاپ اول: ۱۳۹۸=۱۴۴۰ • ۳۱۰۰ نسخه • $\frac{۳۱۵/۱}{۹۸}$

شابک: ۷-۱۱۴-۳۳۹-۶۰۰-۹۷۸-۹78-600-339-114-7

لیتوگرافی و چاپ: ایران مصور • صحافی: نوری

کلیه حقوق مربوط به این اثر محفوظ و متعلق به انتشارات مولی است

۴۰۰۰۰ ریال

مختصری درباره رساله «هیکل النور»

رساله «هیکل النور» رساله‌ای است که هم عربی و هم فارسی آن در زمرة آثار سهروردی آمده است.^۱ این رساله کوتاه در هفت بخش به نام «هیکل» به بیان مسائل در فلسفه می‌پردازد که در ادامه خلاصه‌ای از آن را از نظر می‌گیرانیم:

هیکل اول به تعریف «جسم»، «هیئت»، «وصف» و رابطه میان آن‌ها می‌پردازد.

هیکل دوم ابتدا به «نفس» و رابطه‌اش با تن می‌پردازد و ضمن برشمردن صفات نفس، آن را منزّه از صفات جسمانی می‌داند؛ در حالی که استقلال نیز ندارد و حادث به حدوث آن است. سپس به قوای نفس و حواس پنج‌گانه اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد که در باب قوای شوقی حیوانی، روح حیوانی و تفاوت آن با نفس ناطقه، رایثه می‌دهد. در پایان نیز گمان‌های اشتباه درباره نفس ناطقه را ذکر و ردّ می‌کند.

هیکل سوم به جهات عقلی سه‌گانه «واجب»، «ممکن» و «ممتنع» و بحث درباره آن اختصاص دارد.

۱. در «نزعة الارواح» شهرزوری.

هیكل چهارم نسبت به بقیه هیاکل مفصل تر است و خود شامل پنج فصل. فصل اول به واجب الوجود و صفات آن اختصاص دارد. فصل دوم بیان می کند که نور در موجودات عرض است و نوریت آن ها، ظهورشان. فصل سوم در چگونگی «عقل اول» است: اول چیزی که در وجود می آید. فصل چهارم عوالم عقل، نفس و جسم را شرح می دهد و سپس مراتب اشراق نور باری تعالی را بیان می کند. فصل پنجم به توضیح دوام فیض حق اختصاص دارد. در هر یک از فصل ها ابتدا حرکت دوری را سبب حوادث در عالم مادی نامد و در حرکت افلاک بحث می کند. سپس به دوگانگی آدمی میان سواغل نفس و بدن اشاره می کند؛ و چگونگی درک انوار فیض الهی و رابطه متقابل حرکت و حدوث. با همین مقدمه، تفاوت جایگاه آدمی را بر حسب استعداد و اختلاف حال به عنوان قابل نور مطرح می کند. سپس احوال جایگاه برتر و «عالیان پاک» و نسبت شان با عالمه انوار را توضیح می دهد.

هیكل ششم به بقای نفس پس از بطلان تن و احوال آدمی پس از مفارقت تن اختصاص دارد.

موضوع هیكل هفتم و پایانی را به نفس ناطقه با جوهر ملکوت است؛ و در ضمن آن دوگانگی آدمی و پدیداری استعدادها از قوت نفس یا تن مطرح می شود.

درباره چاپ حاضر

کهن ترین نسخه فارسی رساله «هیاکل النور» نسخه ۵۴۲۶ کتابخانه فاتح استانبول است. این نسخه مجموعه ای است از مسائل فلسفی، کلامی و عرفانی که در ضمن آن مجموعه ای از آثار فارسی سهروردی است. نسخه در سال ۷۲۶ قمری به خط شیخ علی بن محمد بن خدا الانقري کتابت شده است. در چاپ حاضر تصویر این نسخه و متن حروف چینی شده رساله در برابر هم تنظیم شده است.

در حروف چینی رساله اصلاح هایی را در رسم الخط روا داشته ایم تا خوانندگن متن را برای خواننده امروزی آسان تر کنیم. از این قبیل است: «آن که» به جای «آنک»؛ «هر چه» به جای «هرج»؛

جدانویسی «به» در کلماتی مانند «بجای»، «بروز» و ...؛ جدانویسی «ها»ی جمع؛ «بلکه» به جای «بلک»؛ و ...

بررسی متن فارسی، افتادگی‌ها و نامفهومی‌هایی را نشان می‌دهد. از این رو از متن عربی رساله برای تکمیل متن فارسی استفاده شد،^۱ که پس از فارسی رساله در همین کتاب آمده است. برای این کار از دو تصحیح متن عربی رساله استفاده شده است: ۱. به کتبش احمد تویسرکانی در ضمن «شواکل الحور» دوانی؛ ۲. به کتبش محمد علی ابوریان. این دو تصحیح تفاوت‌های زیاد و نیرگذاری در متن دارند. برای آن که هر دو متن پیش روی باشد، متن نخستین آورده و در پانویس و با اختصار «ر»، اختلاف‌های متن دوم را اندک شده‌ایم. بخش‌هایی که این گونه به متن فارسی اضافه شده‌اند، داخل کروشه قرار دارند. لازم به ذکر است که متن فارسی رساله، خطبه ابتدای کتاب و بخش پایانی رساله عربی را ندارد.

۱. در این تکمیل‌ها، متن عربی رساله در پانویس با علامت «ع» آمده است.